

Hoe berichten nieuws-media over taal? Vaak dient 'taal' om onderwerpen te verluchten, aldus taalkundige Marc van Oostendorp. En hij kan het weten. Hij zit in de kaartenbakken.

MARC VAN
OOSTENDORP

Taal als vulsel

Nieuws over taal moet liefst grappig zijn

Tijdens de derde maandag van september schakel ik de laatste jaren mijn telefoon uit. Op een kwaad ogenblik ben ik in een kaartenbak terechtgekomen voor actualiteitenrubrieken die zoeken naar een 'grappige invalshoek' bij het nieuws over de Troonrede. "Kunt u niet iets interessants vertellen over de taal van de koning?", vragen de redacteurs van die rubrieken steevast. "Mij valt bijvoorbeeld op dat hij best wel een beetje, eh, bekakt praat." Als ik dat per ongeluk beaam, komen ze snel ter zake: de cameraploeg staat binnen drie kwartier in mijn kantoor, om mij te filmen terwijl ik vertel dat de koning best wel een beetje, eh, bekakt praat.

Het is een bekend verschijnsel: hoe heftig de wereld ook in verandering is, nieuwsrubrieken op radio en tv vullen liever vele uren over een beperkt aantal onderwerpen dan dat ze steeds weer over iets anders praten. Om dat te kunnen doen, hebben ze wel allerlei verschillende 'invalshoeken' nodig, waaronder ook steevast een paar 'luchtige'. En taal is altijd geschikt voor die luchtigheid. Hoe zat de toespraak van die Amerikaanse presidentskandidaat in elkaar? Waarom maken onze sterren zulke taalblunders op de sociale media? Werd er bij die ramp wel juist gecommuniceerd?

Cabaretier

Het brengt de beroepstaalliefhebber die ik ben soms in verlegenheid. Het is natuurlijk fijn wanneer je

je liefde mag delen met het publiek van *Editie NL*, maar vaak komt het neer op alleen maar vijftien seconden in beeld vrolijk met je hoofd mogen knikken als antwoord op de vraag of taal niet echt vreselijk ingewikkeld is, met al die spellingregels, en dat is niet altijd leuk om te doen. De meeste universitaire taalwetenschappers in Nederland hebben er geloof ik geen zin in.

Er is door het gat dat zij laten vallen in de afgelopen tien, twintig jaar een nieuwe functie ontstaan: die van taal-BN'er, mensen die vaak wel (in ieder geval een beetje) taalkunde of Nederlands hebben gestudeerd, daar niet hun academische carrière van hebben gemaakt, maar wel geregeld op de radio en tv iets over taal komen vertellen. De bekendste voorbeelden in Nederland zijn waarschijnlijk Wim Daniëls en Paulien Cornelisse. Het is denk ik geen toeval dat beiden er ook een carrière als cabaretier op na houden.

Opkomende vloed

Tegenover die belangstelling voor de taal als grappige invalshoek in het nieuws staat niet zo heel veel interesse voor het serieuze taalnieuws – programma's als *De Taalstaat* uitgezonderd (zie ook het kader hiernaast). Als in algemene nieuwsprogramma's taal als een apart onderwerp wordt behandeld, en niet als invalshoek, gaat het vaak om weetjes die gekozen zijn vanwege hun amusementswaarde: iemand heeft een prijs gewonnen voor onderzoek